



GÖTEBORGS UNIVERSITET
STATSVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN

Deltagardemokrati och medborgardialog

*En kvantitativ studie om Göteborgs stadsdelsnämndspolitikers
inställning till ökat medborgarinflytande*

Kandidatuppsats i
Statsvetenskap
VT 2014
Jonatan Engström
Handledare: Mikael Gilljam
& Sebastian Lundmark
Antal ord: 6898

Abstract

Frågor om huruvida medborgarna bör ges mer utrymme i politiska beslutsprocesser diskuteras på många håll, inom akademien och i samhället i stort. En kommun där detta är högst aktuellt är Göteborg, som har arbetat mycket med deltagardemokratiska frågor på senare tid. Denna studie vänder sig till stadsdelsnämndspolitikerna i Göteborgs stad för att genom en enkätundersökning undersöka deras inställning till deltagardemokratiska inslag. Med en statistisk analys baserad på enkätsvaren studerar jag hur erfarenhet av medborgardialog, könstillhörighet och kommunfullmäktigemandat påverkar politikerns inställning till deltagardemokrati och medborgardialog, och resultaten leder fram till både väntade och oväntade resultat. Kvinnliga politiker visar sig vara mer välvilligt inställda än manliga till deltagardemokrati och medborgardialog, detsamma gäller de politiker som har mandat i kommunfullmäktige jämfört med resterande politiker. Erfarenheter av medborgardialog visar sig ha effekt på inställningen om erfarenheterna varit i huvudsak positiva, men mängden erfarenheter i sig räcker inte till som förklaring. Studien bidrar med ny kunskap om vad som påverkar politikerns inställning i en specifik, lokal, kontext där deltagardemokratiska frågor är mycket aktuella.

Nyckelord: politiker, deltagardemokrati, medborgardialog, erfarenhet, inställning, kön, makt, Göteborgs stad.

Innehåll

1	Inledning	1
2	Teoretiska utgångspunkter	3
2.1	Tidigare forskning	4
2.2	Erfarenhet av medborgardialog	5
2.3	Könstillhörighet	6
2.4	Kommunfullmäktigemandat	6
2.5	Hypoteser	7
3	Syfte och frågeställning	8
4	Metod och material	8
4.1	Tillvägagångssätt	8
4.2	Analysenheter	9
4.3	Operationaliseringar	10
4.3.1	Inställning	10
4.3.2	Erfarenhet av medborgardialog	11
4.3.3	Könstillhörighet och kommunfullmäktigemandat	12
5	Resultat	12
6	Avslutande diskussion	14
7	Referenser	17
8	Appendix	19
8.1	Appendix A – enkätundersökning	19
8.2	Appendix B – beskrivande statistik	22

1 Inledning

De senaste åren har frågan om huruvida den representativa demokratin behöver kompletteras med deltagardemokratiska inslag, och därigenom öka medborgarnas inflytande i politiken, blivit alltmer vanligt förekommande inom flera offentliga institutioner. Bland annat så har regeringen skrivit att den svenska demokratin måste grunda sig i ett brett medborgerligt deltagande som sträcker sig utanför de allmänna valen (Regeringen 2010: 9), och Sveriges kommuner och landsting (SKL) har skrivit flera texter om hur kommuner och landsting genom att inkludera medborgarna genom medborgardialog kan få till bättre och mer effektiva beslutsprocesser (Langlet 2012; Langlet 2013). Det som ligger till grund för mycket av detta arbete är den demokratiutredning (SOU 2000:1) som, genom att undersöka och analysera andra studier om den svenska demokratin, hade i uppdrag att komma med förslag om hur det svenska folkstyret kunde förstärkas och förbättras. Slutsatsen och det som Demokratiutredningen kom att argumentera för var att den representativa demokratin behövde kompletteras med deltagardemokratiska och deliberativa inslag. Som en förlängning av detta så har det även nyligen tillsatts en ny demokratiutredning för att det anses finnas ett behov av att minska avståndet mellan politiker och väljare samt utöka medborgarnas inflytande både i valsammanhang och mellan valen (Olsson 2013, Regeringen 2013).

I och med att frågor om deltagardemokrati får alltmer utrymme i samhället är det av högsta relevans att studera hur politiker ställer sig till att medborgarna skall få mer att säga till om i den politiska processen, och därmed komplettera det representativa system som politikerna själva är en fundamental del av. Forskningsfältet deltagardemokrati är omfattande och det finns även en hel del studier som behandlar just politikernas åsikter och attityder kring dessa frågor. Den mest omfattande studie som genomförts på detta område i Sverige är Kommun- och landstingsfullmäktigeundersökningen 2008-2009. Det var en undersökning som vände sig till alla de ledamöter som sitter i Sveriges fullmäktigeförsamlingar och dess resultat ligger till grund för boken *Politik på hemmaplan* (Gilljam, Karlsson & Sundell 2010). Liknande undersökningar, som studerar svenska fullmäktigeledamöters olika ställningstaganden, har även genomförts av exempelvis Henry Bäck (2004).

Mitt fokus i denna uppsats kommer att ligga på att undersöka Göteborgs stadsdelsnämndspolitikernas inställning till deltagardemokrati och medborgardialog, och vilka faktorer som kan påverka denna inställning. De faktorer som jag har inkluderat i denna studie är: om politikerna har tidigare erfarenhet utav medborgardialog, vilken könstillhörighet de

har, samt om de förutom att sitta i stadsdelsnämnden även har mandat i kommunfullmäktige. Anledningen till att jag väljer att fokusera på medborgardialog som deltagardemokratiskt verktyg går hand i hand med mitt val av analysenheter i denna studie, de 110 stadsdelsnämndspolitikerna i Göteborgs stad (i fortsättningen även benämnda SDN-politiker). Göteborg är en av de kommuner som arbetat mycket med medborgardialog och de har under de senaste åren bland annat arbetat fram principer som skall skapa en för hela staden gemensam struktur för hur medborgardialog ska gå till i de politiska beslutsprocesserna (Göteborgs stad 2014: 8). Detta, tillsammans med exempelvis den stora debatten som varit runt trängselskatten i staden, gör att frågan om medborgarnas ökade inflytande i samhällsfrågor och politiska beslutsprocesser är särskilt aktuell just nu i Göteborg. Det finns ett flertal anledningar till varför jag väljer att studera just SDN-politiker. För det första agerar de på en lokal, politisk nivå som är nära folket, och det är ofta på den nivån som frågor om medborgardialog är aktuella. För studiens praktiska genomförbarhet så förmodade jag dessutom att jag skulle få bättre svarsfrekvens av SDN-politiker, än om jag hade ämnat undersöka politiker i högre maktpositioner. Den främsta orsaken till valet av analysenheter är dock att en utav mina hypoteser, makthypotesen, bygger på att jag studerar SDN-politiker i relation till deras eventuella kommunfullmäktigemandat.

Mitt bidrag till forskningen är kunskap på en specifik, lokal nivå, där frågan om medborgardialog just nu är väldigt aktuell. Att jag vänder mig till just SDN-politiker minskar förvisso studiens eventuella generaliserbarhet då det inte går att jämföra dessa politiker med exempelvis kommunfullmäktigepolitiker i andra kommuner, men det är också det som skapar mitt eget unika bidrag till forskningen. Trots bristen på generaliserbarhet så kan min studie få ett värde på så sätt att det kan vara intressant att pröva mina resultat på andra grupper av politiker om hypoteserna visar sig stämma, då de variabler jag undersöker är relativt outforskade. Således kan jag även här bidra med ny kunskap till forskningsfältet.

I denna uppsats skall jag till att börja med reda ut en del begrepp som är nödvändiga för fortsättningen, sedan ska jag gå igenom tidigare forskning och de teorier som ligger till grund för mina hypoteser. Vidare skall jag redogöra för hur jag metodologiskt har gått tillväga för att få fram de resultat jag kommer att redovisa, och slutligen diskutera och dra slutsatser utav dessa resultat.

2 Teoretiska utgångspunkter

Det deltagardemokratiska forskningsfältet är väldigt omfattande. I denna uppsats är fokus mer specifikt på förtroendevaldas attityder och inställning till dessa frågor. Innan jag går in på det teoretiska kring just detta område behövs det dock en begreppsutredning för att klargöra vad denna uppsats ämnar behandla. Det finns en komplexitet i att definiera och klassificera olika demokratiformer. En vanlig uppdelning är den som görs i boken *Demokratins mekanismer*, där man talar om tre demokratiideal: valdemokrati, deltagardemokrati och samtalsdemokrati. Denna uppdelning bygger på att medborgarna på tre olika sätt skall acceptera beslut som går emot den egna viljan. I valdemokratien innebär det att medborgarna har valt politikerna och kan välja andra i nästkommande val, i det deltagardemokratiska idealet ska medborgarna acceptera beslut eftersom de själva haft chansen att påverka, och vad gäller samtalsdemokratien grundas denna acceptans på att beslutet är byggt på dialogprocess av goda argument (Gilljam & Hermansson 2003: 15). Demokratiutredningen å sin sida väljer att göra en kategorisering av sju olika demokratityper. Som nämndes i föregående avsnitt argumenterar de för en deltagande demokrati med deliberativa inslag, och förutom dessa två, har de alltså fem andra former av demokrati som de behandlar (SOU 2001:1, s 21-23).

Utan att fördjupa mig för mycket i dessa, något komplexa, begreppskillnader kommer jag i denna uppsats, när jag skriver om deltagardemokrati, att åsyfta det som Gilljam, Persson och Karlsson (2012) väljer att beteckna som ”off-election democracy”, eller mellanvalsdemokrati. Med detta åsyftas medborgares kontakt med politiker vid sidan av de allmänna valen (Gilljam, Persson & Karlsson 2012: 252), så när jag skriver om deltagardemokrati i denna uppsats handlar det alltså inte om att gå ifrån den representativa demokratin till någon form av direktdemokratiskt medborgarstyre, utan om en komplettering av den representativa demokratin genom en ökning av medborgarnas inflytande mellan valtillfällena.

Ett sätt på vilket denna deltagardemokrati kan yttra sig, och som är grundläggande för denna uppsats, är genom medborgardialog. Medborgardialog är ett demokratiskt verktyg som gör det möjligt att inkludera medborgarna i olika politiska processer. Eftersom det är Göteborgs stads politiker som undersöks i denna uppsats så har jag också hållit mig till deras definition utav medborgardialog. Som nämndes i inledningsavsnittet så är Göteborg en av de kommuner som kommit långt i sitt arbete med att få in medborgardialog som ett frekvent inslag i den politiska processen. I rapporten *Fördjupa demokratin genom att öka medborgarnas möjligheter till inflytande* definieras medborgardialog som ”en del av den politiska styrningen där strukturerad dialog används som ett tydligt inslag inför beslut i kommunen” (Göteborgs stad

2014: 8). Medborgardialogens syfte är att öka effektiviteten och demokratin i det politiska beslutsfattandet, och det är tydligt att Göteborgs stad hämtat inspiration från Demokratiutredningen i detta då de talar om demokrati för medborgarna i termer av deltagande, inflytande och delaktighet (Göteborgs stad 2014: 4; SOU 2000:1). Det kan även tilläggas att de som inte är svenska medborgare inte exkluderas ur detta utan ”*Med medborgare avses alla personer som har en aktiv relation med staden oavsett deras medborgarskap, till exempel boende och besökare*” (Göteborgs stad 2014: 3). En stor del av denna rapport handlar om att det slagits fast sju principer för medborgardialog som skall gälla inom hela staden, dessa uttrycker bland annat att medborgardialog alltid ska övervägas vid frågor som i betydande grad berör invånarna och att resultatet av dialogen alltid skall återkopplas (Göteborgs stad 2014: 9). Detta går i linje med SKLs önskan om att det bör finnas principer för medborgardialog i kommuner och landsting som skapar gemensamma förhållningssätt och även tydliggör vad både politiker och medborgare kan förvänta sig av dialogtillfällena (Langlet 2012).

2.1 Tidigare forskning

Studier med fokus på att undersöka politikers attityder och inställningar har genomförts både internationellt och nationellt. Bowler, Donovan och Karp (2006) undersökte vad som påverkar politikers inställning till konstitutionella förändringar i en jämförande studie med politiker från fyra länder. Som jag skrev om tidigare så är den största studien av detta slag som genomförts i Sverige den som Gilljam, Karlsson och Sundell (2010) behandlar i sin bok. I denna undersökning inkluderades alla Sveriges kommun- och landstingsfullmäktigeledamöter i syfte att ta reda på vad deras åsikter var i en mängd frågor, som primärt handlade om politik och demokrati. Andra liknande studier är exempelvis de som gjorts av Henry Bäck (2004) och Martin Karlsson (2011). Bäckes studie var en del av en utvärdering efter den nya regionsindelningen 1999 där han undersökte hur Västra Götalandsregionens politiker hade anpassat sig till det nya arbetssätt som bildandet av regionen innebar. Karlssons studie inriktade sig specifikt på medborgardialog och syftade till att undersöka huruvida medborgardialog eventuellt kan stärka den representativa demokratin. För att studera detta vände han sig till knappt 200 kommunpolitiker, både ifrån de kommuner som använt sig mest utav olika dialogprojekt och de som hade minst erfarenhet av det. Hans resultat visade att 85 procent av politikerna var positiva till att ge medborgarna en mer aktiv roll i lokalpolitiken. Den främsta anledningen bland de tillfrågade till att inkludera medborgarna i större utsträckning var att det antogs ligga till grund för bättre beslut.

Det finns i tidigare forskning ett antal faktorer som visar sig påverka politikernas åsikter och attityder kring deltagardemokrati och politiska spelregler. Bowler, Donovan och Karp (2006) visar på att egenintresse är en betydande faktor när det kommer till att förklara politikernas inställning till konstitutionell förändring. Egenintresse innebär här att politiker i majoritetsställning är mer negativa till förändringar som riskerar deras maktposition än vad politiker i oppositionsställning är. Liknande tendenser finns gällande politikernas acceptans av medborgerliga protester, samt hur viktigt det är med medborgardialog. Oppositionella politiker visar sig vara mer välvilligt inställda till båda dessa fenomen (Gilljam, Persson & Karlsson 2012; Gilljam, Karlsson & Sundell 2010: 47). Andra faktorer som har visat sig ha betydelse i tidigare studier är exempelvis partitillhörighet, och hur länge politiker har haft sina förtroendeuppdrag (Gilljam, Karlsson & Sundell 2010: 47-48). I denna uppsats lägger jag fokus på tre specifika variabler som jag tror har inverkan på politikernas positiva eller negativa inställning till medborgerligt inflytande. Dessa är erfarenhet av medborgardialog, kön, samt om SDN-politiker även sitter i kommunfullmäktige. Jag skall nedan mer utförligt gå in på dem en och en och förklara varför jag tror att just dessa faktorer kan ha betydelse.

2.2 Erfarenhet av medborgardialog

Att erfarenhet av medborgardialog skulle ha betydelse för politikernas inställning till ett ökat medborgerligt inflytande är ingen etablerad förklaring inom forskningen, utan det är ett nytt samband som jag ämnar undersöka i denna studie. Däremot finns det studier som liknar denna. Gilljam, Persson och Karlsson (2012) undersöker huruvida politikernas erfarenhet av medborgerliga protester påverkar acceptansen av sådana protester. De gör antagandet att *”the higher the amount of citizen protests in their own municipality, the more accepting the representatives will be”* (Gilljam, Persson & Karlsson 2012: 255). Detta grundar de på att politiker med mer erfarenhet av protester tros uppleva protestsituationer som mindre hotfulla, det vill säga att erfarenheten skapar en acceptans, samt att väljares och förtroendevaldas politiska preferenser tenderar att överensstämma i större utsträckning i samhällen med stort medborgerligt deltagande (Gilljam, Persson & Karlsson 2012: 254-255). Deras resultat visar att det förmodade sambandet finns, dock är det beroende av samspel med andra variabler (ideologi och parlamentarisk position). Jag överför detta resonemang till min studie då likheten är att båda handlar av politiskt deltagande utanför de allmänna valen, även om det rör sig om klart olika former av deltagande. Antagandet är således att politiker med mer erfarenhet av medborgardialog kommer vara mer välvilligt inställda till ett ökat medborgerligt inflytande då erfarenheten skapar en sorts acceptans till det deltagardemokratiska inslaget,

och ses som något mer naturligt i den politiska processen, än för någon som har mindre erfarenhet. Framför allt tror jag att positiva erfarenheter av medborgardialog skapar en positiv inställning då det genererar positiva associationer. Erfarenheten skall således prövas i två steg: först för att se huruvida mängden erfarenhet har någon betydelse, och vidare om det har någon betydelse om erfarenheterna har varit av positiv eller negativ natur.

Ett potentiellt problem med min erfarenhetsvariabel är att det kan vara svårt att vara säker på hur orsakssambandet ser ut, alltså om det verkligen är erfarenhet som påverkar inställning och inte tvärtom. Finns det en möjlighet att de politiker som är positiva till deltagardemokratiska inslag helt enkelt aktivt har skaffat sig mer erfarenhet av medborgardialog? När det är komplicerat att se en tydlig tidsföljd som avgör om x påverkar y eller vice versa är det relevant att se hur forskning med liknande frågor har gjort tidigare (Esaiasson et al. 2012: 68-70). Genom att se till vad den normala ordningsföljden brukar vara, går det att resonera sig fram till vilket sambandsriktning som är mest rimligt att anta. Som jag ser det så innebär det för mig att inställningsvariabeln bör vara den som påverkas, då sådana åsiktsvariabler ofta anses vara det, vilket exempelvis går att se i de studier jag redovisat för här (Gilljam, Karlsson & Sundell 2010; Gilljam, Persson & Karlsson 2012).

2.3 Könstillhörighet

För att gå vidare till nästa variabel så finns det resultat från tidigare studier som pekar på att könstillhörigheten har inverkan på politikerns inställning till deltagardemokratiska inslag. Kvinnliga politiker tenderar att vara betydligt mer positivt inställda till medborgardialog än vad manliga är (Gilljam, Karlsson & Sundell 2010: 47-48). En tänkbar förklaring till att det förhåller sig på detta vis är att kvinnor som grupp har, och historiskt har haft, en underordnad position i samhället jämfört med män. Den hierarkiska könsmaktsordning som detta innebär har lett till att kvinnor fått mindre samhälleligt utrymme och att de inte har fått tillgång till de maktpositioner som män har (Oskarson & Wängnerud 1995: 19-20). Min tes är att kvinnliga politiker som en konsekvens av detta är mer angelägna att inkludera medborgare i de demokratiska processerna, inte minst andra kvinnor och eventuellt andra grupper som inte haft tillgång till det politiska rummet. Detta resonemang stärks av de resultat som visar att en majoritet av kvinnliga riksdagspolitiker ser det som mycket viktigt att representera andra kvinnor (Oskarson & Wängnerud 1995: 129).

2.4 Kommunfullmäktigemandat

Ett antal av stadsdelsnämndspolitikerna har även mandat i kommunfullmäktige i Göteborg. Dessa politiker har därmed mer politiskt inflytande och makt och min tes är att de därmed är

mer negativt inställda till deltagardemokrati och medborgardialog än vad resterande SDN-politiker är. Jag kopplar detta till Bäck (2004: 29-31) som skriver om politikernas olika representationsstilar: partiombud, väljardelegat och förtroendeman. Med detta som utgångspunkt tänker jag att de politiker som, förutom att sitta i stadsdelsnämnd, även sitter i kommunfullmäktige i större utsträckning representerar partiet, då det kan vara viktigare att följa partiets hållning i ett politiskt organ med mer makt. Dessa politiker får därmed ses som partiombud snarare än väljardelegater vilket innebär att de bör vara mindre välvilligt inställda till att i större utsträckning inkludera medborgarna i politiken. Som jag nämnde tidigare visade Bowler, Donovan och Karp (2006) att egenintresse är en styrande faktor för politikernas åsikter och handlingar, genom att påvisa att politiker i majoritetsställning inte var positiva till institutionella förändringar som riskerade begränsa deras makt. Att politiker i majoritetsställning är mer negativa till medborgardialog än vad oppositionella politiker är (Gilljam, Karlsson & Sundell 2010: 47) tyder också på en ovilja att begränsa sin politiska makt. Båda dessa studier visar på resultat som stärker uppfattningen om att politiker i maktpositioner är mindre positiva än övriga, vilket går i linje med min hypotes.

2.5 Hypoteser

De teoretiska resonemang som fördes i ovanstående stycken om vilka faktorer som påverkar inställning till deltagardemokrati och medborgardialog har resulterat i tre hypoteser som ligger till grund för analyserna av mitt insamlade datamaterial:

1. Erfarenhetshypotesen: Ju mer erfarenhet en politiker har utav medborgardialog, desto mer positivt inställd är politikern till deltagardemokrati och medborgardialog. Samma effekt förväntas om erfarenheterna i huvudsak är positiva. Detta då erfarenheterna gör att politikern ifråga ser deltagardemokratiska inslag som mer naturliga i den politiska processen än övriga politiker.
2. Könshypotesen: Kvinnliga politiker är mer positivt inställda än manliga till deltagardemokrati och medborgardialog, eftersom kvinnors historiskt underordnade position gentemot män gör att de i högre grad än män vill inkludera medborgare i politiken.
3. Makthypotesen: De politiker som, förutom att sitta i stadsdelsnämnd, även har mandat i kommunfullmäktige är mindre positivt inställda till deltagardemokrati och medborgardialog än övriga politiker. Detta eftersom de är ovilliga att begränsa sin politiska makt genom att dela med sig av den till medborgarna.

3 Syfte och frågeställning

Då det på många håll i samhället råder en uppfattning om att den representativa demokratin på något sätt behöver kompletteras genom att öka medborgarnas inflytande, så är det av hög relevans att ta reda på hur de förtroendevalda politikerna i olika församlingar ställer sig till detta. Det är inte minst intressant då det till viss del är på bekostnad av deras egna politiska beslutsmakt. Tidigare studier har, som nämndes i teoriavsnittet, pekat på ett antal faktorer som påverkar politikernas åsikter och attityder (se t.ex. Gilljam, Persson & Karlsson 2012). I denna studie använder jag mig av både etablerade och icke-etablerade förklaringsfaktorer för att förhoppningsvis nå fram till ett tillfredsställande resultat. Mitt syfte med denna uppsats är att öka förståelsen för vad som påverkar politikernas inställning till deltagardemokrati och medborgardialog, i en lokal kontext där frågan om ökat medborgarinflytande är väldigt aktuell. Då Göteborgs stad har arbetat en hel del med bland annat principer för medborgardialog så är det en lämplig kommun att studera. Anledningen till att jag vänder mig till just stadsdelsnämndspolitikerna i Göteborg beror på, som jag skrev i inledningen, ett flertal faktorer, framför allt på grund av att en av mina hypoteser förutsätter detta. Dessutom är det en grupp av politiker som är relativt outforskad. För att på bästa sätt uppfylla syftet med denna uppsats kommer min studie utgå ifrån följande frågeställning:

- *Hur kan kön, erfarenhet av medborgardialog och kommunfullmäktigemandat bidra till att förklara skillnader i inställning till deltagardemokrati och medborgardialog bland stadsdelsnämndspolitiker i Göteborgs stad?*

4 Metod och material

4.1 Tillvägagångssätt

För att kunna besvara min frågeställning på bästa sätt har jag valt att använda en statistisk design. Jag har utformat en enkätundersökning som ligger till grund för den kvantitativa studie jag har genomfört. Enkätundersökningen var ett lämpligt tillvägagångssätt eftersom det gav mig möjligheten att mäta ett flertal olika variabler, samt att det kunde generalisera resultaten till hela min population (Esaiasson et al. 2012: 229). En alternativ metod hade kunnat vara exempelvis samtalsintervjuer, men det hade varit mer lämpligt om mitt syfte hade varit att fokusera på till exempel erfarenhetsvariabeln, och djupare undersöka vad det är i politikernas erfarenhet som skapar en viss sorts inställning. Sett till min frågeställning så ser jag således en enkätundersökning som det bästa tillvägagångssättet. Av den data jag fått in ifrån undersökningen har jag genomfört en statistisk analys då jag använder mig av en relativt stor

mängd analysenheter (Ekengren & Hinnfors 2012: 80). Den form av statistisk analys som jag har valt att använda mig av är regressionsanalys. Då regressionsanalysen är ett bra verktyg när det finns mer än en faktor som påverka den beroende variabeln, och när exempelvis flera oberoende variabler skall testas under kontroll för varandra (Esaiasson et al. 2012: 381-382) såg jag det som det mest lämpliga tillvägagångssättet för denna studie.

I utformningen av enkätundersökningen (se Appendix A) hämtade jag inspiration ifrån tidigare forskning på området (se t.ex. Gilljam, Karlsson & Sundell 2010) för att se vilka frågor de använt för att fånga in några av de variabler som jag var intresserad av. Jag valde att utforma en begränsad enkät med endast 12 stycken frågor (där en av frågorna förvisso var uppdelad i fem delfrågor). Då jag ansåg att jag inte behövde fler frågor än så för att få in tillräckligt med information för att uppfylla syftet med studien valde jag att hålla den kort då det förhoppningsvis skulle öka svarsfrekvensen (Esaiasson et al. 2012: 234). Frågorna i enkäten berör både den beroende variabeln och de oberoende variablerna. Exakt hur detta tog sig i uttryck går jag igenom i stycket som följer nedan, om operationaliseringar. Svarsfrekvensen i undersökningen uppgick till drygt 53 procent (58 av 110) och ser man till vilka som besvarade enkäten så var det en proportionerlig fördelning sett till hela populationen, både vad gäller exempelvis könstillhörighet och politiskt block (se Appendix B). Det kan även påpekas att alla partier som sitter i kommunfullmäktige inte är representerade i stadsdelsnämnderna, Vägvalet och Sverigedemokraterna har inga mandat av de 110

4.2 Analysenheter

De personer jag skickade ut enkäten till, mina analysenheter, är som sagt stadsdelspolitikerna i Göteborgs stad. Då Göteborgs stad är uppdelad i tio stadsdelar som har varsin stadsdelsnämnd med elva ordinarie politiker i varje, uppgick min totala population till 110 personer. Jag valde att inkludera alla SDN-politiker i min undersökning, vilket är lämpligt då min population är så pass begränsad (Esaiasson et al. 2012: 171-172). Det kan diskuteras huruvida det är rimligt att kalla detta för ett totalurval och därmed begränsa möjligheten att generalisera studiens resultat till en större population, exempelvis politiker på lokal nivå runt om i Sverige. Anledningen till att jag ser det som ett totalurval beror framför allt på att stadsdelsnämndspolitikerna inte går att jämföra med till exempel kommunfullmäktigepolitiker i mindre kommuner. Detta eftersom SDN-politikerna inte har samma makt och självständighet som dessa, och dessutom har ett kommunfullmäktige med central makt i Göteborg som överordnat beslutande organ (Bäck et al. 2002: 145). Ett

eventuellt alternativ hade varit att jämföra med stadsdelspolitiker i Malmö eller Stockholm, då de innehar en liknande situation, men då studien utgår ifrån Göteborgs stad och dess aktuella arbete med deltagardemokratiska frågor, så såg jag inte dem som rättvisa jämförelsepunkter. I och med detta totalurval begränsas naturligtvis studiens generaliserbarhet, men som framkom ovan är inte heller syftet med studien att hitta allmängiltiga förklaringar till politikerns inställning till deltagardemokrati och medborgardialog. Resultatet av denna studie kan därmed främst ses som tendenser som gör det möjligt att applicera på politiker i andra, liknande sammanhang.

4.3 Operationaliseringar

4.3.1 Inställning

För att operationalisera det teoretiska begreppet ”inställning till deltagardemokrati och medborgardialog” har jag slagit samman fyra av mina enkätfrågor till ett index, som tillsammans utgör denna variabel. Om vi ser till tidigare studier med liknande ansatser så har exempelvis Gilljam, Karlsson och Sundell (2010), när de undersöker hur viktigt politiker tycker det är med medborgardialog, skapat ett index av 19 enkätfrågor. Dessa frågor rör till exempel vad dialogen främst ska ha för syfte, när i beslutsprocessen det är viktigast att föra dialog med medborgarna, och vilka det är viktigast att föra dialog med (Gilljam, Karlsson & Sundell 2010: 43-48). När jag skulle operationalisera min beroende variabel hämtade jag inspiration ifrån detta. Mitt index fångar förvisso inte in lika många frågor, men får ändå med flera för uppsatsen viktiga delar av deltagardemokrati. De frågor jag skapade mitt index av var frågorna 3-6 i min enkätundersökning (se Appendix A). De fyra frågorna hade svarsalternativ som sträckte sig ifrån 1 (”mycket positiv”/”instämmer helt”) till 5 (”mycket negativ”/”tar helt avstånd”). Fråga nummer 5 hade dessutom ett alternativ 6 (”känner inte till principerna”) men detta kodades bort innan indexet skapades. Efter att ha slagit ihop frågorna dividerade jag med 4 så att även indexskalan blev 1 till 5.

En av frågorna (nummer 3 i enkäten) undersöker den grundläggande inställningen till huruvida den representativa demokratin är i behov av att kompletteras med deltagardemokratiska inslag. Frågorna 4 och 6 i enkäten handlar mer specifikt om medborgardialog som deltagardemokratiskt verktyg. Fråga nummer 5 i enkäten behandlar den lokala förankringen och ämnar undersöka hur politikerna ser på de principer för medborgardialog som har arbetats fram i Göteborgs stad. Den sista frågan sticker ut lite från de andra på så sätt att den till skillnad från de andra behandlar ett konkret förslag. Jag menar dock att den kompletterar de övriga frågorna på ett sätt som stämmer överens med uppsatsens

syfte och gör att detta index överlag har möjlighet att fånga in politikerns inställning till deltagardemokrati och medborgardialog på ett tillfredsställande sätt.

4.3.2 Erfarenhet av medborgardialog

Det är något komplicerat med operationaliseringar av erfarenhet, och hur denna faktor mäts på bästa sätt. Jag valde att ställa frågan om hur mycket erfarenhet av medborgardialog som politikerna bedömde att de själva har, jämfört med det upplevda genomsnittet bland resterande SDN-politiker i Göteborg. En liknande fråga använde sig Gilljam, Persson och Karlsson (2012: 256) av då de för att mäta graden av medborgerliga protester frågade respondenterna hur mycket protester de upplevde hade ägt rum i deras kommun jämfört med övriga kommuner. Detta kan naturligtvis vara en problematisk operationalisering, då det är svårt att få helt tillförlitliga svar, inte minst då politiker har en tendens att övervärdera sina kontakter med medborgarna (se t.ex. Bäck et al. 2002: 142). Jag fann dock ändå att detta var det för studien mest lämpliga sättet att mäta erfarenhet, inte minst då det som sagt har gjorts liknande operationaliseringar i tidigare studier, vilket stärker validiteten (Esaiasson et al. 2012: 59-60).

Ett alternativt sätt att mäta hade varit antal dialogtillfällen som respektive politiker hade deltagit i. Det finns dock två potentiella problem med detta som jag ser det, vilket ledde till att jag inte valde att mäta det på detta sätt. För det första så är det svårt att veta vad som är mycket och lite erfarenhet. Det måste skapas referenspunkter för hur mycket den genomsnittlige politikern deltar, detta helst innan utformningen av enkätundersökningen, för att kunna formulera relevanta svarsalternativ. Hade ett alternativ varit exempelvis ”1-5 gånger de senaste fem åren” och nästan alla politiker hade svarat detta hade det indikerat att det var en helt felaktig kategorisering, vars resultat hade varit svårt att analysera. För det andra så är det komplicerat att sätta nummer på hur många dialoger en politiker har deltagit i, då de kan skifta mycket i omfång. Ponera att ett långvarigt dialogprojekt sätter igång och är tänkt att vara i ett halvår (ett lokalt exempel är den dialog som handlat om trängselavgiftsstationerna i Backa det senaste halvåret). Det blir en lång process där medborgare kommer med förslag och dessa förslag har diskuterats i flera omgångar. Om en politiker varit aktiv i denna dialogprocess på regelbunden basis, när olika förslag har diskuterats under olika tidpunkter, skulle denna person i så fall räkna denna dialogprocess som ett dialogtillfälle eller flera? Detta konkretiserar problematiken med att låta politiker sätta en siffra på hur många dialoger de deltagit i. En, utdragen, dialogprocess kan vara mer tidskrävande än tre mindre dialoger. Således valde jag att istället mäta erfarenhet genom att låta politikerna jämföra sig med ett

uppskattat genomsnitt. När det kommer till det andra steget i erfarenhetsvariabeln, om erfarenheterna i huvudsak varit positiva eller negativa så var det givetvis inte lika komplicerat att mäta. Förutsatt att den svarande politikern hade några erfarenheter av medborgardialog så var det bara att svara om dessa i huvudsak hade varit positiva eller negativa, på en skala från 1 till 5 där 1 var mycket positiva och 5 var mycket negativa (saknades erfarenhet var det alternativ 6, men dessa svar kodades bort i analysen).

4.3.3 Könstillhörighet och kommunfullmäktigemandat

De två sista variablerna som min studie bygger på, köns- och maktvariablerna, är mindre komplicerade att operationalisera. Som jag skrev i teoridelen så mäts maktvariabeln genom att undersöka huruvida stadsdelsnämndspolitikerna även har mandat i kommunfullmäktige. Detta mäts således med en enkätfråga där de svarande får svara ”ja” (1) eller ”nej” (2). Vidare undersöks könsvariabeln genom att respondenterna får svara på om deras könstillhörighet är ”man” (1), ”kvinna” (2), eller ”annat” (3, dock inga som svarade detta), vilket skapar en situation där de som har värde 1 på dessa båda variabler antas vara mer negativt inställda till deltagardemokrati och medborgardialog än dem som har värde 2.

5 Resultat

Efter att ha gått igenom vilka teoretiska grunder studien bygger på, och rent praktiskt hur jag har gått tillväga för att genomföra undersökningen, är det nu dags att se hur resultaten blev. Min utgångspunkt har alltså varit de tre hypoteser som presenterades i teoriavsnittet: erfarenhetshypotesen, könshypotesen och makthypotesen. Jag har genomfört regressionsanalyser för att undersöka effekten av alla de variabler som ingår i dessa hypoteser på inställningen till deltagardemokrati och medborgardialog, och dessutom testat dessa variabler när de är under kontroll för varandra. Jag ska nedan gå igenom de resultat som förväntades av studien och sedan presentera utfallet av analyserna.

Enligt erfarenhetshypotesen förväntades de politiker som hade mest erfarenhet utav eget deltagande i medborgardialog vara mer positivt inställda än övriga politiker. Detta eftersom erfarenheterna gör att politikerna uppfattar deltagardemokratiska inslag som mer naturliga. Vidare så antog jag att det framför allt är positiva erfarenheter som genererar en positiv inställning. Könshypotesen innebar att kvinnliga politiker bör vara mer positiva till deltagardemokrati och medborgardialog på grund av att kvinnors underordnade hierarkiska position gentemot män innebär att de är mer välvilligt inställda till att inkludera medborgare i de politiska processerna för att fler ska få möjlighet att delta. Makthypotesen, avslutningsvis,

byggde på att de politiker som har mandat i kommunfullmäktige förväntades vara mer negativa till medborgerligt inflytande. Detta eftersom deras position gör att de är mindre benägna att dela med sig av sin beslutsmakt till medborgarna, än vad övriga politiker är. Det som följer nedan är resultatet av regressionsanalyserna. I stycket som följer efter ska jag beskriva vad tabellen och siffrorna innebär för utfallet av mina hypoteser.

Tabell 1. Resultat av regressionsanalysen. Beroende variabel: Inställning till deltagardemokrati och medborgardialog. Ostandardiserade b-koefficienter, standardfel inom parenteser.

Oberoende Variabler	Modell 1	Modell 2	Modell 3	Modell 4	Modell 5
Mängd erfarenhet	0,097 (0,091)				0,086 (0,092)
Positiv/negativ erfarenhet		0,16 (0,077)**			0,143 (0,074)*
Kön			-0,313 (0,136)**		-0,342 (0,134)**
Kommunfullmäktigemandat				0,243 (0,151)	0,240 (0,143)
Intercept		1,494***	2,313***	1,444***	1,388***
N	52	52	51	52	51
R ² (justerat)	0,002	0,062	0,077	0,03	0,179

*** = $p < 0,01$ ** = $p < 0,05$ * = $p < 0,1$

Till att börja med kan jag konstatera att mängden erfarenhet som politikerna hade inte visade sig ha någon effekt på inställning till deltagardemokrati och medborgardialog. Det samband som det första steget i erfarenhetshypotesen byggde på visade sig alltså inte finnas bland mina svars personer och jag valde därför att gå vidare och pröva effekten av positiv/negativ erfarenhet. Det sambandet visade sig ha en liten, men signifikant, effekt då siffrorna visar att ju mer negativa erfarenheter, desto mer negativ inställning. Resultatet visar därmed att det i detta fall inte är erfarenheter i sig som genererar positiv inställning, utan snarare hur erfarenheterna har tagit sig uttryck.

När vi nu går vidare till könshypotesen kan vi se att den stämmer väl överens med resultatet av analysen. Eftersom män hade värde 1 och kvinnor värde 2 innebär det negativa talet i tabellen enkelt uttryckt att ju mer kvinna, desto mer positiv inställning, vilket går helt i linje med hypotesen.

Även om mängden erfarenhet inte visade sig ha någon effekt på inställning till deltagardemokrati och medborgardialog är det analysen av makthypotesens variabler som är mest oväntad, och möjligtvis även mest intressant. Resultatet går tvärt emot det som förväntades enligt hypotesen och tendensen visar på att det är de politiker som har mandat i kommunfullmäktige som är mest positivt inställda. I likhet med könsvariabeln handlar det här

om värde 1 (kommunfullmäktige) och 2 (ej kommunfullmäktige) och vi kan då se att de som inte har mandat tenderar att vara mer negativa. Det skall dock tilläggas att detta främst är tendenser då den statistiska signifikansnivån låg på 0,11. Med tanke på att jag studerar en relativt liten population med totalurval så kan en signifikansnivå på 90 % (0,1) sägas vara okej. Trots att signifikansen här hamnar precis utanför en acceptabel nivå så är det intressant att se tendensen att maktpositionen inte alls har den inverkan som förväntades på förhand.

För att gå vidare med analysen valde jag att även testa de fyra variablerna under kontroll för varandra, detta för att undersöka hur sambanden påverkas i relation till övriga variabler. Vi kan då se att mängden erfarenhet inte har någon inverkan här heller, och att värdet av positiv/negativ erfarenhet är ungefär detsamma som i den bivariata analysen, dock med en något sämre signifikans. Effekten av könstillhörighet visar sig än starkare under kontroll för de andra variablerna. Maktvariabelns effekt är i det närmaste oförändrad, sambandet visar sig fortsatt gå i den oväntade riktningen. Signifikansen är fortfarande inte på en helt acceptabel nivå, även om det är precis på gränsen (0,1).

För att summera upp analysresultaten av det empiriska materialet kan vi återgå till uppsatsens frågeställning som tydliggjorde att studien ämnar undersöka hur de variabler som hypoteserna är uppbyggda av kan bidra till att förklara skillnader i politikerns inställning till deltagardemokrati och medborgardialog. Även om alla tre hypoteser inte visade sig stämma så har analyserna bidragit med intressanta svar sett till frågeställningen. För den begränsade mängd analysenheter som min population består av visade sig inte maktposition ha den förväntade effekten. Inte heller mängden erfarenhet kunde sägas ha någon inverkan på politikerns inställning. Dessa resultat bidrar med ny kunskap och vad vi kan dra för slutsatser av dessa resultat skall jag diskutera mer i det kommande, avslutande, avsnittet.

6 Avslutande diskussion

Studiens syfte var att öka förståelsen för vad som påverkar inställningen till deltagardemokrati och medborgardialog bland politiker i Göteborgs stad. Som nämndes i delen om tidigare forskning så finns det flera faktorer som tidigare har visat sig ha inverkan på politikerns attityder och agerande (se t.ex. Bowler, Donovan & Karp 2006; Gilljam, Karlsson & Sundell 2010). Min förhoppning var att de förklaringsfaktorer som jag valt att fokusera på i denna uppsats skulle bidra till att öka kunskapen på detta område. Den avgörande frågan är således om jag har lyckats med detta. Jag vill hävda att jag till viss del har gjort det, även om inte alla hypoteser visade sig stämma. Könstillhörighetens betydelse visade sig ha liknande effekt som

tidigare studier har visat på (Gilljam, Karlsson & Sundell 2010: 47-48). Analyserna av de andra variablernas effekt gav inte de resultat som jag genom mina hypoteser förväntade mig, istället framkom andra resultat som är intressanta att diskutera.

Erfarenhetshypotesen visade sig inte stämma överens med resultatet av studien. Den mekanism som Gilljam, Persson och Karlsson (2012) lägger fram, att erfarenheten skapar en acceptans för det medborgerliga politiska deltagandet, var inte överförbar på frågan om medborgardialog. Istället är det erfarenheternas positiva eller negativa natur som har ett svagt samband med hur inställningen bland politikerna skiljer sig. Som jag ser det hade det varit intressant att studera detta eventuella samband vidare, inte minst för att se vad det är i erfarenheten som skapar positiva eller negativa associationer. Med hjälp av exempelvis samtalsintervjuer hade det varit möjligt att studera denna mekanism mer grundligt, vilket även konstaterades i metodavsnittet.

Det mest oväntade resultatet, sett utifrån studiens utgångspunkter, var att maktvariabeln tenderade ha motsatt effekt mot det förväntade. Detta resultat är mycket intressant och i detta skede går det mest att spekulera i hur det kom sig att sambandet visade sig vara det omvända. Maktmekanismen, som visat sig vara gångbar i tidigare studier vad gäller exempelvis parlamentarisk position (Gilljam, Persson & Karlsson 2012), är inte applicerbar på SDN-politikers förhöjda maktposition i form av kommunfullmäktigemandat eftersom sambandet gick tvärtemot den förväntade riktningen. Detta indikerar att det möjligtvis inte är maktpositionen i sig som är det avgörande för hur politiker ställer sig till ökat medborgarinflytande, utan snarare vilken sorts makt det rör sig om, och hur politikern ifråga skulle beröras av vissa förändringar eller förslag. Det kan vara så att de politiker som besitter de högsta maktpositionerna besvarar sådana frågor på ett sätt som de "borde" göra. Just eftersom frågan om medborgardialog är ett så pass aktuellt ämne i Göteborg, och kommunfullmäktige varit den beslutande instans som röstat igenom förslaget, går det att spekulera i att dessa politiker känner sig nödgade att visa upp en positiv inställning. Denna, något cyniska, tolkning kan naturligtvis diskuteras och anledningen till det oväntade sambandet kan bero på en mängd saker. Exempelvis går det att anta att de politiker som endast har mandat i stadsdelsnämnderna är mer negativa än övriga på grund av att de antar att det är de som i större utsträckning kommer att påverkas av att medborgarna får mer inflytande, eftersom de befinner sig på den mest lokala politiska nivån. Dessa potentiella förklaringar är som sagt endast spekulationer och det är svårt att komma närmare sanningen med det befintliga materialet i denna studie.

Avslutningsvis kan vi konstatera att jag genom denna studie har lyckats få fram ett antal resultat som kan vara intressanta att studera vidare. Jag har bidragit med ny kunskap kring vad som formar Göteborgs stads SDN-politikers inställning till medborgardialog både genom att få resultat som går med, och emot, mina hypoteser. Resultaten av denna studie är främst intressanta ur ett lokalpolitiskt perspektiv fokuserat till Göteborgs stad, och som jag har nämnt i uppsatsen kan inte resultaten ses som representativa för politiker generellt. Däremot har de visat på vad som påverkar politiker i en specifik grupp, vilket kan indikera vad som påverkar politiker i stort och därigenom skapa förutsättningar för att pröva liknande variabler i studier med andra grupper av politiker. Då frågan om huruvida medborgarna behöver inkluderas mer i politiken knappast lär minska i intensitet framöver kommer vi antagligen få se fler studier om vad som påverkar politikers inställning till detta. Mitt bidrag till detta forskningsfält har varit att redovisa resultat som kan indikera vad som påverkar politiker, men framför allt att öka förståelsen kring detta i en lokal kontext där frågan om medborgerligt inflytande är väldigt aktuell.

7 Referenser

Bowler, Shaun, Donovan, Todd & Karp, Jeffrey (2006). *Why Politicians Like Electoral Institutions: Self-Interest, Values, or Ideology?* Journal of Politics 68: 434-46.

Bäck, Henry (2004). *Av de många ett: Västra Götalandsregionens politiker : partipolitiska och territoriella skiljelinjer*. Göteborg: Förvaltningshögskolan, Göteborgs universitet.

Bäck, Henry, Gjelstrup, Gunnar, Johansson, Folke & Klausen, Jan Erling (2002). *Lokal politik i storstad: stadsdelar i skandinaviska storstäder*. Göteborg: Göteborgs universitet.

Ekengren, Ann-Marie & Hinnfors, Jonas (2012). *Uppsatshandbok: [hur du lyckas med din uppsats]*. 2., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (red.) (2012). *Metodpraktikan: konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 4, [rev.] uppl. Stockholm: Norstedts juridik

Gilljam, Mikael & Hermansson, Jörgen (red.) (2003). *Demokratins mekanismer*. 1. uppl. Malmö: Liber.

Gilljam, Mikael, Karlsson, David & Sundell, Anders (2010). *Politik på hemmaplan: tiotusen fullmäktigeledamöter tycker om politik och demokrati*. 1. uppl. Stockholm: SKL Kommentus

Gilljam, Mikael, Persson, Mikael & Karlsson, David (2012). *Representatives' Attitudes Toward Citizen Protests in Sweden: The Impact of Ideology, Parliamentary Position, and Experiences*. Legislative Studies Quarterly: volume 37, issue 2.

Göteborgs Stad (2014). Rapport 1: *Svar på återremitterat ärende om att fördjupa demokratin genom att öka medborgarnas möjligheter till inflytande*. Diarienummer 0993/12.

Karlsson, Martin (2011). *Kan medborgardialoger stärka den representativa demokratin?* Utdrag ur Perspektiv på offentlig verksamhet i utveckling. Örebro: Örebro Universitet.

Langlet, Lena (2013). *Medborgardialog som del i styrprocessen*. Stockholm: Sveriges Kommuner och Landsting.

Langlet, Lena (2012). *Utveckla principer för medborgardialog*. Stockholm: Sveriges kommuner och landsting.

Olsson, Lova (2013-12-17). *Den svenska demokratin ska utredas*. Svenska Dagbladet. Hämtad 8/4 ifrån http://www.svd.se/nyheter/inrikes/den-svenska-demokratin-ska-utredas_8833584.svd

Oskarson, Maria & Wängnerud, Lena (1995). *Kvinnor som väljare och valda: om betydelsen av kön i svensk politik*. Lund: Studentlitteratur.

Regeringen (2013). *En politik för en levande demokrati*. 2013/14:61.

Regeringen (2010). Skrivelse 2009/10:106. *Dialog om samhällets värdegrund*. Stockholm: [Regeringen].

SOU 2000:1. *En uthållig demokrati! Politik för folkstyrelse på 2000-talet. Demokratiutredningens betänkande*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer.

8 Appendix

8.1 Appendix A – enkätundersökning

Q1 Hur stor erfarenhet bedömer Du att Du har av medborgardialog (i betydelsen strukturerade dialoger med invånarna som en del i beslutsprocessen) jämfört med andra stadsdelspolitiker i Göteborg?

- Långt över genomsnittet (1)
- Över genomsnittet (2)
- Kring genomsnittet (3)
- Under genomsnittet (4)
- Långt under genomsnittet (5)

Q2 Har Dina erfarenheter av deltagande i medborgardialoger varit i huvudsak positiva eller negativa?

- Mycket positiva (1)
- Ganska positiva (2)
- Varken eller (3)
- Ganska negativa (4)
- Mycket negativa (5)
- Saknar erfarenhet (6)

Q3 Hur ser Du på påståendet att den representativa demokratin behöver kompletteras med deltagardemokratiska inslag?

- Instämmer helt (1)
- Instämmer delvis (2)
- Varken eller (3)
- Tar delvis avstånd (4)
- Tar helt avstånd (5)

Q4 Hur ställer Du dig till påståendet att medborgardialog är ett lämpligt verktyg för att komplettera den representativa demokratin?

- Instämmer helt (1)
- Instämmer delvis (2)
- Varken eller (3)
- Tar delvis avstånd (4)
- Tar helt avstånd (5)

Q5 Hur ser Du på de principer som har arbetats fram i Göteborgs stad i syfte att skapa ett gemensamt förhållningssätt kring frågor om medborgardialog och att öka medborgarnas möjligheter till inflytande?

- Mycket positivt (1)
- Ganska positivt (2)
- Varken eller (3)
- Ganska negativt (4)
- Mycket negativt (5)
- Känner inte till principerna (6)

Q6 Hur ställer du dig till påståendet att medborgardialog som ett inslag i beslutsprocessen leder till bättre beslut?

- Instämmer helt (1)
- Instämmer delvis (2)
- Varken eller (3)
- Tar delvis avstånd (4)
- Tar helt avstånd (5)

Q7 Hur viktigt tycker Du att det är att föra dialog med invånarna i följande skeden av beslutsprocessen?

	Mycket viktigt (1)	Ganska viktigt (2)	Varken eller (3)	Inte särskilt viktigt (4)	Inte alls viktigt (5)
Tidigt i processen, när initiativ tas (1)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
När beslutsförslag diskuteras och formuleras (2)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
När beslut fattas (3)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
När förvaltningen genomför beslut (4)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>
När beslut efter en tid utvärderas (5)	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>	<input type="radio"/>

Q8 Vem eller vilka tycker Du primärt skall ta initiativ till medborgardialog?

- Politiker (1)
- Enskilda medborgare (2)
- Grupper av medborgare (3)
- Tjänstemän (4)

Q9 Förutom att sitta i stadsdelsnämnden, sitter Du även i kommunfullmäktige i Göteborg?

- Ja (1)
- Nej (2)

Q10 Vilket parti representerar Du?

- v (1)
- s (2)
- mp (3)
- c (4)
- kd (5)
- fp (6)
- m (7)
- sd (8)
- Vägvalet (9)
- Annat parti (10)
- Inget parti (11)

Q11 Hur länge har Du haft politiska förtroendeuppdrag?

- 0-4 år (1)
- 5-8 år (2)
- 9-12 år (3)
- 13-20 år (4)
- 20- år (5)

Q12 Könstillhörighet?

- Man (1)
- Kvinna (2)
- Annat (3)

8.2 Appendix B - beskrivande statistik

	Totalt antal i SDN	Total procentandel i SDN	Antal i denna studie	Procentandel i denna studie
Män	54	49,1	31	53,4
Kvinnor	56	50,9	27	46,6
Rödgröna	60	54,6	31	53,4
Allianspartier	49	44,6	27	46,6